

Culemborg

Gerwin Verschuur

"Dit verslag is geschreven in het kader van 100x100. 100 correspondenten voor de nieuwe gemeenteraad (2014-2015). Zie ook 100x100.nl"

– WAAROM?

Waarom heb je met 100x100 meegedaan?

Op 12-12-2012 is 'Cocreatie Culemborg' van start gegaan met de intentie een samenspel (cocreatie) tussen bewoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en gemeente te realiseren. Voor dat samenspel is bestuurlijke vernieuwing nodig, anders denken en doen. Het project 100x100 bood de mogelijkheid om daarmee in een groter, landelijk, netwerk bezig te zijn.

– WAT?

Wat was je aanpak als correspondent?

In Culemborg is een projectteam van zes mensen met dit project aan de slag gegaan. We hebben alle acht raadsfracties geïnterviewd aan de hand van een vragenlijst met open vragen. Daarnaast hebben we 15 initiatieven in de stad ook een vragenlijst opgestuurd of geïnterviewd. We hebben de verslagen uit beide 'stromen' samengebracht in een gespreksnotitie waarmee we op 25 november een bijeenkomst zijn ingegaan met raadsleden en initiatieven. Bij die bijeenkomst waren ook twee wethouders, de gemeentesecretaris, de raadsgriffier en een beleidsmedewerker aanwezig.

Parallel aan dit spoor hebben we ook meegewerkt aan twee bijeenkomsten georganiseerd door de gemeentesecretaris om de werkorganisatie te bewegen tot anders denken en doen. En we hebben deelgenomen aan een bijeenkomst die de Raad heeft georganiseerd over burgerparticipatie en overheidsparticipatie.

– WIE?

Met wie had je de meest bijzondere ontmoeting?

We hebben met alle raadsfracties bijzondere ontmoetingen gehad. We vroegen ze naar de context en hun drijfveren om raadslid te worden, naar hun visie op de doe-democratie in het algemeen, hun kijk op de eigen praktijk, kijk op initiatieven in de stad. En ook naar hun kijk op de rol van Cocreatie Culemborg. Wat opviel is de openhartigheid van de Raadsleden. We hebben ze echt wat beter leren kennen.

– JIJ als correspondent

Wat in het correspondentenschap viel er mee, en ging er gemakkelijk? Wat vond je moeilijk als correspondent of kwam lastig van de grond?

Wat meeviel waren de gesprekken. Het was heel erg leuk om te doen, en na een aantal gesprekken hadden wij sterk het gevoel dat er verandering van denken en doen mogelijk is. Dat er een cultuuromslag en een nieuwe vorm van omgang met initiatieven kan komen. Dat was heel hoopvol. De context in Culemborg was dat het net geformeerde college al na enkele maanden uit elkaar viel, en het formeren van een nieuw college bijzonder moeizaam was. De

val van het college had te maken met krachten die in de stad los waren gekomen in verband met de nieuwbouw van een zwembad. De val van het college betekende een grote schok voor veel raadsleden, en heeft het vertrouwen geschaad dat raadsleden in elkaar en in actieve burgers stellen. Als gevolg hiervan was een raadsfractie een tijdje niet aanspreekbaar, en hebben we de bijeenkomst ook zes weken uitgesteld. Een moeilijk punt voor ons is dat de neiging en de kracht van raadsleden om zich van elkaar te onderscheiden veel groter is, dan de kracht om te verbinden en om een gezamenlijke grond te verkennen. In het zoeken naar nieuwe spelregels voor samenspel tussen de raad en initiatieven, gaat het gesprek daardoor alle kanten op.

– JIJ en de gemeenteraad

Een succes story is het project 100x100, want alle raadsfracties hebben daarin meegedaan en ook de bijeenkomst op 25 november was goed bezocht. De samenwerking bestaat uit het onderzoeken van de spelregels van een nieuw samenspel tussen gemeente en initiatieven.

Wat nu nog spannend is in welke mate de Raad een initiatief voor een Cultuurfonds van, voor en door inwoners van Culemborg ook echt aan de inwoners durft over te laten. Er is door bewoners meegewerkt aan een cultuurvisie dat de basis heeft gelegd voor toewijzingscriteria van het fonds. De gemeenteraad is daardoor wat meer op afstand komen te staan en lijkt nu puntje bij paaltje komt toch nog een hele dikke vinger in de pap te willen houden.

– EN TOEN?

Het 100x100-project had verschillende doelen, onder andere om de correspondent meer inzicht te geven in hoe de gemeenteraad omgaat met maatschappelijk initiatief en om met de vragen van correspondenten raadsleden, wethouders, de griffier en andere betrokkenen te prikkelen om na te denken over de doe-democratie en het samenwerken met actieve burgers.

– Vind je dat je deze doelen hebt bereikt? Kun je dit uitleggen met een voorbeeld?

– Heeft het project 100x100 nog andere dingen opgeleverd voor jou of de mensen om je heen? We zijn erg benieuwd.

Niet alleen gemeenteraadsleden, maar ook wethouders, en mensen in de werkorganisatie zijn geprikkeld om na te denken over het samenwerken met actieve burgers. Het is onmiskenbaar en diverse activiteiten van Cocreatie Culemborg waaronder ook het project 100x100 hebben daar een belangrijke rol in gespeeld. We hebben als einddoel een echt samenspel met duidelijke spelregels. Zover zijn we nog niet. Maar een belangrijke stap is gezet. Er is een bestuurlijke vraag naar vernieuwing van het samenspel gecreëerd. Zowel de raadgriffier als de gemeentesecretaris hebben in 2014 externe 'professionals' ingehuurd om op dit onderwerp vooruit te komen. In deze 'markt' is het voor ons een doel geworden om als verbindende partij ondubbelzinnige erkenning, een duidelijke positie in het vervolgtraject en financiering te krijgen voor onze inzet. We hebben onze professionaliteit getoond en beweging op gang gebracht. Dat is tot nu toe is allemaal liefdewerk geweest. Nu breekt voor ons een nieuwe fase aan.

- WAT VIND JIJ VAN JOUW GEMEENTE?

Als je aan het eind van je correspondentschap naar je gemeente kijkt, hoe vind je dat jouw gemeenteraad omgaat met maatschappelijke initiatieven? Vind je je gemeente vooruitstrevend, of niet?

De gemeente Culemborg heeft de wijk EVA-Lanxmeer, dat een internationaal voorbeeld is van de participatiesamenleving. Jaarlijks komen tientallen groepen (duizenden mensen) op bezoek om daarvan te leren. Toch is de gemeenteraad van Culemborg niet vooruitstrevend te noemen. Als we kijken naar de randvoorwaarden voor een goed samenspel met initiatieven, op het gebied van hoofd (beleidsvorming), hart (verbinding) en handen (uitvoering) dan is er nog veel ruimte voor verbetering:

1. Beleidsvorming:

De gemeenteraadsleden constateren zelf dat de raad vaak reactief werkt, op dossiers die door de ambtelijke organisatie worden aangereikt. Mogelijkheden om de stad actiever te betrekken bij de beleidsontwikkeling (buiten de kaders van de partijpolitiek) ontstaan wanneer de raad meer aan de voorkant van het beleidsproces actief wordt. Dus als de raad zelf initiatieven neemt om beleid te ontwikkelen. Bijvoorbeeld door een raadsagenda vast te stellen met daarin 10 onderwerpen die de raad (al dan niet gevoed door initiatieven en burgers) belangrijk vindt voor de stad.

2. Verbinding:

Door de gebeurtenissen in voorjaar 2014 zijn alle geïnterviewde raadsleden zich ervan bewust dat er wat moet veranderen in de politieke cultuur van de raad. Het is jammer als de politieke cultuur een gezonde verbinding belemmert met initiatiefnemers in de stad. En het is juist energie-gevend als de raad niet alleen langs partijpolitieke lijnen functioneert, maar meer kijkt naar wat verbindt waardoor de stad sterker wordt. Daarmee creëert de raad als vanzelf een breder maatschappelijk draagvlak. Wat de raad bijvoorbeeld kan doen om het vertrouwen bij initiatieven te vergroten is om uitnodigende spelregels te maken voor inspraak/samenspraak en te werken aan een vernieuwde participatieladder.

3. Uitvoering:

De raad heeft een gevestigde relatie met de werkorganisatie van de gemeente. Door krimpende begrotingen, krimpt ook het dienstenaanbod en de werkorganisatie. De raad heeft hieraan de afgelopen jaren veel aandacht besteed. Als we aannemen dat er in de stad onder de bevolking capaciteit beschikbaar is om de gemeentelijke taken aan te vullen, dan is de vraag: 'Wat is er voorwaardelijk nodig om die capaciteit voor maatschappelijk initiatief aan te spreken?' Cocreatie Culemborg is de afgelopen twee jaar met deze vraag bezig geweest en zoekt het antwoord allereerst in een nieuw samenspel met de gemeente. Via nieuwe business modellen kunnen daarnaast ook kansen in de samenwerking met maatschappelijk ondernemers worden benut (bijvoorbeeld in het sociale domein).

Gerwin Verschuur